

Juriconnect

Realisatie van openbare standaarden binnen het fiscaal-juridisch domein

Frans Rikhof

Prelude

De oude Romeinen wisten het al uit eigen ervaring: *concordia res parvae crescunt*, ofwel ‘door eendracht komt het kleine tot bloei’. Het tweede deel van dit gevleugelde gezegde laten we hier als minder ter zake doende achterwege. Wat toen gold, doet heden ten dage nog steeds opgang. Zo ook in de sfeer van informatievoorziening en kennismanagement. Een moderne *species* van het aloude *genus* ‘eendracht’ is contentintegratie.¹ Contentintegratie is meer dan het beschikbaar stellen van allerlei digitale bronnen van diverse herkomst onder één zoekparaplu. Juist de vereniging van informatie in combinatie met automatiseringstechnieken biedt mogelijkheden tot synergie. Een voorbeeld hiervan is het kunnen doorbreken van de ‘productgerichte verzuiling’, namelijk het presenteren van tijdschriften, losbladige werken, boeken en dergelijke per afzonderlijke titel. Uiteraard biedt het *full text* kunnen doorzoeken van digitale bestanden enige soelaas, maar in dit stadium berusten het initiatief, de uitvoering én het succes volledig bij de gebruiker. Die bepaalt immers de samenstelling en reikwijdte van de zoekvraag en daarmee het welslagen van zijn speurtocht. Bovendien is dit doorgaans een individuele actie, waarvan een ander niet kan profiteren.

Contentintegratie *in optima forma* behelst mijns inziens niet alleen het centraliseren maar bovenal het anders organiseren, waardoor informatie op verschillende manieren virtueel geordend en gepresenteerd kan worden. De traditionele productgerichte insteek voert dan niet langer de boventoon. Tegelijk komen informatieve dwarsdoorsneden en nieuwe verbanden in beeld. Zoekt men bijvoorbeeld naar jurisprudentie, dan is het minder van belang in welk digitaal tijdschrift de gezochte uitspraken gepubliceerd zijn. Primair van waarde is dat er een (virtuele) verzameling uitspraken en arresten voorhanden is, waarin men naar believen kan grasduinen. Daarmee wordt de gebruiker het nodige werk uit handen genomen, mede doordat er koppelin-

gen zijn aangebracht, die de doorsnee gebruiker zelf niet kan maken. Het realiseren van die verbanden in het grotere informatieve geheel ontstijgt het domein en vermogen van de afzonderlijke uitgevers; het is een zaak van vereende krachten tussen producenten, leveranciers én afnemers.

‘In den beginne was het Woord...’

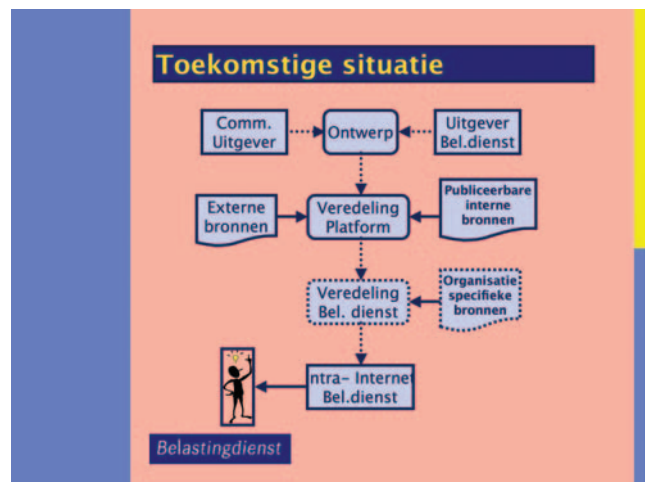
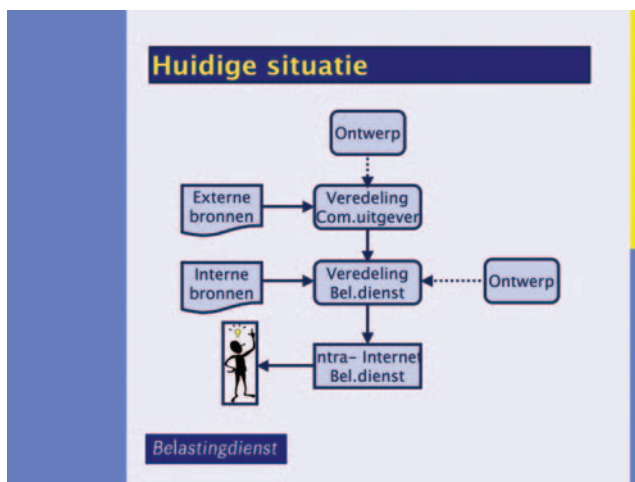
We schrijven 27 november 2005. Tijdens de tweede bijeenkomst van *Informatie op de Middenstipp* onder het motto *Contentintegratie: droom of nachtmerrie!* hield Jacques Snel, toentertijd verbonden als manager aan het Centrum voor Kennis en Communicatie van de Belastingdienst, een prikkelende presentatie getiteld ‘De afnemer van content wil zelf geen uitgever zijn’.² In essentie betoogde Snel dat de Belastingdienst enerzijds veel digitale content afneemt van uitgevers maar tegelijk zelf ook een actieve rol als informatieproducent vervult. Het daarbij optredende dilemma is dat de verschillende informatieve componenten niet op elkaar en op de binnen de Belastingdienst gehanteerde werkprocessen zijn afgestemd, terwijl er veel inspanning en kosten gemoeid zijn met beheer en verrijking. Dat moet anders, alleen al om het simpele feit dat de Belastingdienst vele taken kent maar, zoals de titel van zijn lezing reeds aangaf, uitgever spelen daartoe niet behoort. Los hiervan moet door een betere en meer gestroomlijnde verrijking de beschikbare informatie optimaler te benutten zijn voor de organisatie. Oftewel verwoord in de welbekende marketingtermen: ‘leuker hoeven we het niet te maken, wel makkelijker (namelijk voor onszelf)’. Om deze informatieve kanteling te bewerkstelligen, riep Snel de aanwezige uitgevers op tot een intensieve samenwerking.

Andere belangstellenden waren welkom om aan te schuiven, want Snel was zonder meer bereid de verhoopde vruchten van de coöperatie met iedereen te delen. Gert Meydam, directeur van STIPP en de drijvende motor achter *Informatie op de Middenstipp*, zegde toe de helpende hand

зацькі війни
ПОНЯНКА
НА ЗНИКАЄ
РНИЙ КИТ
ГЮНТЕР ГРАСС
МАСТЕРА СОВРЕМЕННОЙ ПРОЗЫ
Джеффри Липкинсон
Копилець
giczne w ortopedii
РАСМЫШЛЕНИЯ И ВОПРОСЫ
ГЮНТЕР ГРАСС

ULYSSES
ULYSSES Джеймс Джойс УЛИСС
Жорж-Дерек
Жорж-Дерек
ОЛО ФОТО
МИКРОФОТОГРАФИЯ
Искусство КОРРЕКЦИИ
М
H
LEON CROSSLAND
CROSS

Figuren 1 en 2, afkomstig uit de presentatie van Jacques Snel van 27 november 2003.

te bieden. Zo ging het balletje rollen en op donderdag 5 februari 2004 kwam een zestal genodigde vertegenwoordigers van de Belastingdienst, het ministerie van Binnenlandse Zaken, STIPP en Ernst & Young bijeen om te praten over de mogelijkheden tot een meer geïntegreerde informatievoorziening.

Aftasten, toetasten en doortasten

Alhoewel Snels oproep zich oorspronkelijk richtte tot de uitgevers, overlegde in eerste instantie een klein gezelschap van overwegend grote afnemers van digitale content enkele malen om de bij hen levende gedachten, ideeën, opvattingen, wensen en visies in kaart te brengen. Deze aanvankelijk beperkte samenstelling is niet verwonderlijk, daar aan de zijde van de afnemers zich het meest de behoefte deed voelen tot een meer diepgaande verrijking van content. Een bijkomende factor was dat twee partijen in het overleg, namelijk Binnenlandse Zaken en de Belastingdienst, sinds jaar en dag betrokken waren – en nog steeds zijn – bij de productie van allerhande overheidsinformatie, die vervolgens door de uitgevers wordt gepubliceerd.

In een drietal vergadersessies in februari en maart 2004 werd overeenstemming bereikt over een aantal uitgangspunten. Alle betrokken partijen waren het er snel over eens dat het initiatief om gezamenlijk op te trekken voor een betere ontsluiting en koppeling van content alleszins de moeite waard was. Voorts werd onder meer afgesproken dat:

- De aandacht zich vooralsnog richt op het *fiscaal*-juridisch terrein, waaronder de door de Rijksoverheid zelf vervaardigde wet- en regelgeving, alsmede de jurisprudentie. Op termijn komen wellicht ook andere kennisdomeinen in het vizier.
- Er geen aparte gegevensdatabank noch XML-standaard wordt gecreëerd. Hoofdzaak is het ontwikkelen van standaarden in de sfeer van metadata om daarmee op brede schaal content op een logische en transparante wijze aan elkaar te kunnen koppelen en redundantie tegen te gaan.
- Er waar mogelijk wordt aangesloten bij reeds bestaande,

beproefde en geaccepteerde standaarden, zoals het LJJN voor jurisprudentie.

- Alle standaarden publiekelijk en gratis toegankelijk zullen zijn.

Vervolgens was het moment gekomen om de belangrijke uitgevers voor de plannen te winnen. Kluwer en Sdu schoven als eerste aan, Reed Business Information volgde kort daarop. Nu de benodigde partijen bij elkaar aan tafel zaten, was het zaak de gedachten in concrete daden om te zetten. Een subcommissie stelde een eindrapportage met aanbevelingen op over wat te doen en hoe het uit te voeren. Medio 2004, ruim een half jaar na de oproep van Jacques Snel, viel het besluit om op basis van het rapport de onderlinge samenwerking te intensiveren en het avontuur naar de daadwerkelijke ontwikkeling en implementatie van standaarden aan te gaan.

Juriconnect wordt werkelijkheid

Niet een bont maar een vreemd gezelschap toog aan de slag. Een ogenschijnlijke ‘vereniging van onverenigbaren’, zo zou men het wellicht typeren. Want waarom zouden de Belastingdienst en Ernst & Young Belastingadviseurs, die toch tegengestelde belangen hebben, gaan samenwerken om de informatievoorziening op een hoger peil te brengen? En dan niet alleen ten faveure van henzelf maar ook tot profijt van de buitenwereld. Hetzelfde geldt voor de participerende uitgevers Kluwer, Sdu en Reed Business. Zij hebben primair hun commerciële belangen in het oog te houden. En juist van hen werd een inspanning gevraagd om hun eigen omvangrijke contentportefeuille te voorzien van de opgeleverde standaarden. Ondanks deze (vermeende) tegenstellingen was eigenlijk van meet af aan het besef bij de deelnemers aanwezig, dat de door samenwerking te behalen resultaten in ieders voordeel zouden uitpakken. Deze notie is niet gespeend van enig idealisme, doch het realisme voert hierin wel de boventoon.

Om de basis van het samenwerkingsverband zowel te verbreden als te verdiepen schoven in de loop van 2004 nog

enkele belangrijke partijen aan: Stichting ICTU namens het ministerie van Binnenlandse Zaken, de Raad voor de Rechtspraak middels Bistro, het Leibniz Center for Law van de Universiteit van Amsterdam en Rijksweb. Daarmee kwam het totaal op tien participerende organisaties. Dat aantal is sindsdien ongewijzigd gebleven, hetgeen allerm minst inhoudt dat andere belangstellende partijen niet welkom zouden zijn.⁵

Stap 1: de organisatie

De periode najaar 2004-1ste helft 2005 is voornamelijk besteed aan twee majeure onderwerpen: wat gaan we doen (inhoud) en hoe gaan we het realiseren (organisatie)? Om met het laatste te beginnen, er werd een stuurgroep geformeerd voor het delibereren en accorderen, alsmede een werkgroep voor het realiseren. Elke deelnemende partij participeert actief in beide en draagt ook evenredig bij in de kosten. STIPP verzorgt het secretariaat, faciliteert allerehande technische zaken en onderhoudt de website www.juriconnect.nl. De naam Juriconnect is overigens in 2007 bedacht door Gert Meydam, nadat een door hem onder de leden uitgeschreven prijsvraag geen respons had opgeleverd. Tot dan ging de groep door het leven als ‘Overleg vervolg Middenstipp’, naderhand als ‘Vergadering Stuurgroep Pilot Standaardisatie van het Fiscaal Juridische domein’.

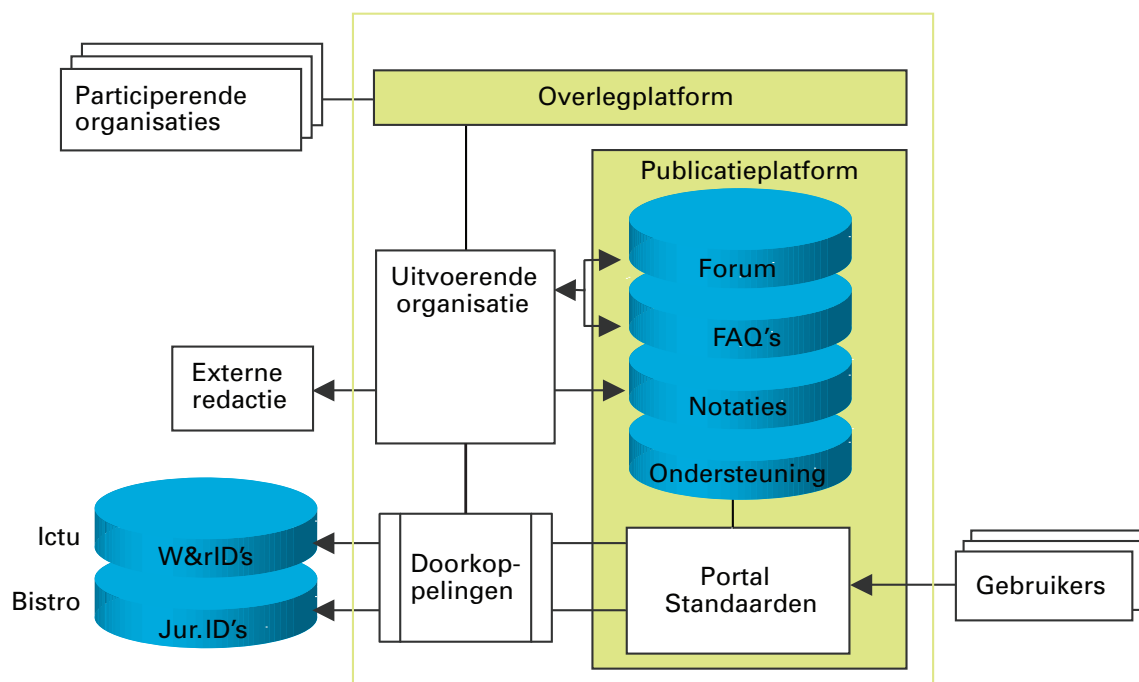
Figuur 3

Het door STIPP ontworpen logo.

Juriconnect is een platform zonder rechtspersoonlijkheid. Even is nog overwogen om het overlegorgaan in de juridische status van een stichting te gieten, maar hiervan is afgezien, omdat dit als een te sterke binding werd ervaren. De betrokkenheid met Juriconnect is wel vastgelegd in een door alle deelnemers omstreeks september 2006 ondertekende intentieverklaring die de partijen bindt in de acceptatie en implementatie van de te ontwikkelen standaarden, alsmede in de participatie voor een periode van twee jaar in het platform. Een nieuwe mijlpaal was bereikt.

De daad bij het woord

Bovenal richtte de focus zich op het ontwerpen van een standaard voor het identificeren en kunnen linken van Nederlandse wet- en regelgeving, zoals die opgenomen zijn in het BasisWettenBestand (BWB). Na – zoals dat heet – ampele overwegingen is op het niveau van de gehele regeling gekozen voor het invoeren van een betekenisloos en opvolgend, zevencijferig identificatienummer, dat vooraf-

Figuur 4

Schematische weergave van de organisatie van Juriconnect.

gegaan wordt door 'BWB', gevolgd door een 'R' in geval van een nationale wet of regeling en een 'V' voor een door Nederland gesloten verdrag. Zo kent de Wet op de Vennootschapsbelasting het identificatienummer BWBId BWBR-0002672 en het Burgerlijk Wetboek Boek 2, Rechtspersonen BWBId BWBR0003045. Het Verdrag inzake postale financiële diensten heeft als identificatie BWBV0001687. Voor de onderdelen binnen een regeling is daarentegen wél gekozen voor een betekenisvolle herkenningvorm, waarmee niet alleen de diverse elementen, zoals een hoofdstuk of artikel, maar ook de verschillende versies van een artikel door de tijd heen onderscheiden worden.⁴

Zoals al hierboven opgemerkt is voor wat betreft de Nederlandse jurisprudentie aangesloten op het welbekende LJN. Enerzijds is dit een voor de hand liggende stap. Anderzijds kleeft hieraan wel nog een – verhoopt tijdelijke – complexiteit, daar vandaag de dag nog niet alle jurisprudentie van een LJN is voorzien. Met name in de specialistische juridische gebieden komt het nog regelmatig voor dat uitgevers in tijdschriften uitspraken publiceren, die niet voorzien zijn van een LJN noch op de website Rechtspraak.nl te vinden zijn. Dan is het zaak om óf achteraf als nog een LJN toe te kennen óf dat uitgevers die jurisprudentie eerst aan Rechtspraak.nl aanbieden voor een LJN, alvorens die in hun periodieken te publiceren.⁵ In geval van het laatste raakt dit direct de commerciële belangen van uitgevers. Binnen Juriconnect is deze problematiek onderkend en onderwerp van gesprek. Er wordt gezocht naar een oplossing die voor alle partijen aanvaardbaar is en die tevens rekening houdt met ieders interesses.

Voor wat betreft de EU-regelgeving wordt eveneens aangehaakt bij de bestaande referentiewijze. Daarmee hoeft Juriconnect zich, evenals bij het LJN-nummer, niet te bekommeren om het bedenken van een nieuwe standaard. Wel resteert de opdracht voor de content publicerende partijen binnen Juriconnect om deze bestaande notatie in hun digitale producten te verwerken.

Verder staan nog op het programma voor de komende tijd een standaard voor verwijzingen naar zogenaamde Officiële Publicaties, zoals Kamerstukken en Staatsbladen, verdragen en ministeriële beleidsbesluiten. Daarnaast wordt diep nagedacht over een notatiemethodiek ter identificatie van en de verwijzing naar commentaren. Vooralsnog geen sinecure, maar het illustreert dat de ambities van Juriconnect geenszins verzadigd zijn.

Blik gericht op de buitenwereld

Het ontwikkelen van standaarden en implementeren binnen eigen gelederen is één ding, het uitdragen van het bestaan, de doelstellingen en werkzaamheden van Juri-

connect is een ander. Naast de creatie van de reeds gemenoteerde website, heeft er op 13 maart 2007 in het gebouw van de Raad voor de Rechtspraak te Den Haag een informatiemiddag plaatsgevonden. Gedurende die middag werd onder meer in een drietal presentaties het belang van standaardisatie vanuit de invalshoeken van de overheid, de uitgever en de gebruiker belicht en de nieuwe website officieel gepresenteerd. Juriconnect hoopt hiermee meer bekendheid over haar werkzaamheden bij de buitenwacht te genereren en tegelijk andere belanghebbenden te bewegen tot acceptatie van de opgeleverde standaarden en wellicht tot deelname aan het platform. Ook voor 2008 bestaan er plannen om wederom een seminar te organiseren om publiekelijk verslag te doen van hetgeen bereikt is en wat nog komen gaat. **IK**

Noten

- 1 Zie over het belang van contentintegratie onder meer M. van der Kaaij & S. Verf, 'Contentintegratie geeft overzicht en samenhang', in: *Informatie Professional* 2007 nr 9, 22-27. In vrijwel dezelfde vorm ook gepubliceerd onder de titel 'Nut en noodzaak van contentintegratie voor advocaten', op www.ikmagazine.nl augustus 2007.
- 2 *Informatie op de Middenstipp* is een sinds 2002 jaarlijks in november gehouden bijeenkomst van een select gezelschap uit de wereld van uitgevers, informatieproducenten, academische wereld en grote afnemers. Deze bijeenkomst wordt georganiseerd door STIPP. Zie www.middenstipp.nl. Jacques Snel is sinds medio 2007 directeur van Rijksweb, het overkoepelende intranet van de Rijksoverheid. Zie www.rijksweb.nl.
- 3 Zij kunnen zich onder bepaalde voorwaarden aansluiten, zoals actieve deelname aan de werkzaamheden en bijdragen in de kosten. Zie <http://www.juriconnect.nl/organisatie.asp?subpagina=deelnemen>.
- 4 Zie voor meer informatie: <http://www.juriconnect.nl/resultaten.asp?subpagina=wetgeving>.
- 5 Zie hierover M. van Opijnen, 'Uitspraken op Rechtspraak.nl. Een representatief beeld?', in: *TREMA* 2006, nr 1, 14-22 met name pag. 20. Het onderzoek van Van Opijnen strekt zich uit over de jaren 2000-2004. De precieze verhouding tussen de op Rechtspraak.nl en alleen in tijdschriften gepubliceerde jurisprudentie in de daaropvolgende jaren is mij onbekend, maar hoogstwaarschijnlijk is die nog steeds ongelijk. Zie tevens R.H. van den Hoogen, E-Justice. *Beginselen van behoorlijke elektronische rechtspraak*, Utrecht 2007 (dissertatie), 77-80.

Frans Rikhof is voorzitter van de Stuurgroep Platform Juriconnect en werkzaam als hoofd Vaktechniek en Informatievoorziening bij Ernst & Young Belastingadviseurs.

MONOGRAFIEËN

Advocaat & Kennismanagement

Juridische professionals zijn werkzaam in een kennisintensieve context. Impliciete en expliciete kennis dienen steeds up-to-date te zijn, zodat de juiste beslissingen kunnen worden genomen. In dit boek wordt nagegaan in hoeverre er in juridische omgevingen mogelijkheden zijn voor kennismanagement. Kan kennis gedeeld worden, zodat juridische professionals kunnen profiteren van kennis en ervaring van collega's? Of geldt nog steeds het credo 'kennis is macht' en is de lerende organisatie binnen juridische omgevingen nog toekomstmuziek?

De Digitale Bibliotheek

De bibliotheek, in welke organisatie dan ook, kan veel toegevoegde waarde bieden. Voorwaarde is dat zij inspeelt op zowel technische als maatschappelijke ontwikkelingen. Evolutie tot digitale bibliotheek is daarbij onontkoombaar. Wat nadrukkelijk méér is dan het koppelen van de catalogus aan het intranet en publiceren van aanwinstenlijsten op datzelfde intranet.

Kennismanagement en gedragsverandering

Succesfactor nummer 1 voor verbetertrajecten rond het brede onderwerp kennismanagement is het bewerkstelligen van duurzame gedragsverandering. Toch is er opvallend weinig geschreven over hoe vorm en inhoud te geven aan gedragsverandering in relatie tot kennismanagement. Deze monografie heeft als doel deze leemte te vullen.

Juridische aspecten van kennismanagement

Welke rechten kan een bedrijf op zijn kennis laten gelden? Wanneer de kennis is vastgelegd kunnen intellectuele eigendomsrechten, zoals het auteursrecht en het octrooi-recht, gebruikt worden om de kennis te beschermen. Wanneer de kennis onlosmakelijk met werknemers is verbonden moeten constructies uit het arbeidsrecht, zoals het concurrentiebeding en het opleidingsbeding, gebruikt worden.

Elk deeltje kost € 25,- incl. btw.

Bestellen kan via de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgever: www.essentials-media.nl